

**CURTEA SUPREMĂ
DE JUSTIȚIE**

ÎN C H E I E R E

cu privire la inadmisibilitatea recursului declarat de Gheorghe Sobeski-Camerzan,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Sobeski-Camerzan împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil, repararea prejudiciului material și moral,

împotriva deciziei din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

*(Dosarul nr. 2ra-24/24
NR. PIGD 2-22184841-01-2ra-09012024)*

Recurs declarat după 01 septembrie 2023. Invocarea declarativă a art. 432 alin. (1)-(2) din Codul de procedură civilă nu constituie temei pentru admisibilitatea recursului

Judecătoria Chișinău, sediul Centru: jud. P. Harmaniuc
Curtea de Apel Chișinău: jud. N. Budăi, I. Țurcan, I. Cotruță

11 septembrie 2024

Textul corespunde originalului

Examinând în lipsa părților chestiunea cu privire la admisibilitatea recursului declarat de Gheorghe Sobieski-Camerzan.

Curtea Supremă de Justiție, în completul compus din:

Stela Procopciuc, *Președinte*,

Mariana Ursachi,

Oxana Parfeni, *judecători*,

constată următoarele:

ÎN FAPT

1. La 15 decembrie 2022, Gheorghe Sobieski-Camerzan a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova cu privire la constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei, repararea prejudiciului material și moral (f. d. 2).

2. În motivarea cererii de chemare în judecată, reclamantul Gheorghe Sobieski-Camerzan a indicat că, la 20 ianuarie 2022 a depus la Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Educației și Cercetării și Universității de Stat din Moldova cu privire la retragerea diplomei de jurist eliberată cet. Liubovi Brînza.

3. Prin încheierea din 14 februarie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, a fost declarată inadmisibilă acțiunea în contencios administrativ, iar prin decizia Curții de Apel Chișinău încheierea respectivă a fost casată, cu restituirea cauzei la rejudecare. A indicat că din răspunsul la cererea privind accesul la informație, a aflat că respectiva cauză este cu statut de examinare la judecătorul Alexei Paniș, care refuză să o examineze. Solicită Gheorghe Sobieski-Camerzan constatarea încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei la acțiunea acestuia împotriva Ministerului Educației și Cercetării și Universității de Stat din Moldova, cu încasarea de la Statul Republica Moldova a prejudiciului material estimat la suma de 44 000 de lei, precum și compensarea prejudiciului moral în mărime de 44 400 de lei.

4. În drept, reclamantul și-a întemeiat pretențiile în temeiul dispozițiilor art. 2 alin. (1), 3, 4, 5 din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești, art. 6 CEDO.

5. Reclamantul Gheorghe Sobieski-Camerzan a solicitat constatarea încălcării dreptului la examinarea cauzei în termen rezonabil, încasarea din contul bugetului statului, în beneficiul său, cu titlu de prejudiciu material, a sumei de 44 000 de lei, precum și prejudiciu moral, a sumei de 44 000 de lei.

POZIȚIA PRIMEI INSTANȚE

6. Prin hotărârea din 25 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, a fost respinsă ca neîntemeiată cererea de chemare în judecată depusă de Gheorghe Sobieski-Camerzan (f. d. 28, 34-38).

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE APEL

7. La 07 iunie 2023, prin intermediul oficiului poștal, Gheorghe Sobieski-Camerzan a declarat apel motivat împotriva hotărârii din 25 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, solicitând admiterea apelului, casarea hotărârii instanței de fond, cu pronunțarea unei noi decizii de admitere integrală a cererii de chemare în judecată (f. d. 32-33).

POZIȚIA INSTANȚEI DE APEL

8. Prin decizia din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, a fost respins apelul declarat de Gheorghe Sobieski-Camerzan și menținută hotărârea din 25 mai 2023 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f. d. 49, 50-57).

9. În consolidarea soluției adoptate, instanța de apel a reținut că odată ce termenul rezonabil este doar una din componentele ce țin de dreptul părților la un proces echitabil, acesta din urmă nu poate prevala asupra altor componente sau asupra dreptului la un proces echitabil în general și în fața tuturor instanțelor judecătorești, or, criteriile de apreciere a termenului rezonabil sunt: complexitatea cauzei, comportamentul părților care include comportamentul reclamantului și a autorităților și interesul pentru reclamant, care în ansamblul lor materializează dreptul părților la un proces echitabil.

10. Referitor la complexitatea cauzei, instanța de apel a constatat faptul că în virtutea faptului că a generat incertitudine în procedura de examinare a acestuia, ca fiind de contencios administrativ sau de drept comun, a determinat soluționarea diferitor incidente de procedură inclusiv prin intermediul căii de atac – recursul.

11. Astfel, termenul scurs din data sesizării instanței cu cererea de chemare în judecată se apreciază a fi unul necesar și rezonabil în clarificarea aspectelor ce țin de competența instanței de a examina cauza.

12. Totodată, instanța de apel a reținut faptul că, în speța dedusă judecătii, nu se constată nici o circumstanță excepțională pentru reclamant care să determine ireversibilitatea procedurii și imposibilitatea restabilirii dreptului încălcat prin trecerea timpului.

13. Prin urmare, examinarea cauzei nu a avut loc cu încălcarea dreptului la examinarea în termen rezonabil, or, însăși respectarea întocmai a procedurii din partea instanțelor de judecată cu asigurarea respectării drepturilor participanților la proces, nu poate fi privită drept tergiversare a examinării cauzei.

14. Cu privire la cerința reclamantului privind repararea prejudiciului material în sumă de 44 000 de lei, precum și a prejudiciului moral în sumă de 44 000 de lei, instanța de apel le-a considerat neîntemeiate, fiind de fapt pretenții subsecvente constatării faptului încălcării dreptului la examinarea în termen rezonabil a cauzei în sensul Legii nr. 87 din 21 aprilie 2011.

EXERCITAREA CĂII DE ATAC ÎN ORDINE DE RECURS

15. La 05 ianuarie 2024, prin intermediul oficiului poștal, Gheorghe Sobieski-Camerzan a declarat recurs împotriva deciziei din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond, cu remiterea cauzei la rejudecare în altă instanță competentă (f. d. 64-65).

SOLICITAREA RECURRENTULUI

16. În motivarea recursului, recurentul Gheorghe Sobieski-Camerzan a indicat că instanțele de judecată intenționat au pronunțat o decizie ilegală prin care au neglijat prevederile art. 4 alin. (1) din Legea nr. 87 din 21 aprilie 2011, care prevede că sarcina probațiunii lipsei de încălcare a dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești și a lipsei suportării unui prejudiciu material și moral.

TERMENUL DE DECLARARE A RECURSULUI

17. Art. 434 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă:

„(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

(2) Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.”

18. Din materialele dosarului rezultă că la 25 ianuarie 2023, copia deciziei motivate din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa recurentului, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la actele cauzei (f. d. 63), însă careva date care ar confirma recepționarea acestuia de către recurent, lipsesc.

19. Astfel, se constată că recurentul s-a conformat prevederilor legale și a declarat recursul la 05 ianuarie 2024, prin intermediul oficiului poștal, în termenul legal.

20. La 26 aprilie 2024, în adresa Ministerului Justiției al Republicii Moldova a fost expediată copia recursului declarat de Gheorghe Sobieski-Camerzan, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție anexate la materialele dosarului (f. d. 75, 85).

21. Până la data stabilită pentru examinarea admisibilității recursului, intimatul nu și-a valorificat acest drept procedural și nu a depus referință.

LEGISLAȚIA RELEVANTĂ

22. Art. 433 alin. (1) lit. (a) din Codul de procedură civilă (în vigoare din 01 septembrie 2023):

(1) Cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care:

a) recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art.432 alin.(1);

23. Art. 432 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare din 01 septembrie 2023):

(1) Recursul este admis dacă:

a) interpretarea legii din hotărârea contestată este contrară jurisprudenței uniforme a Curții Supreme de Justiție;

b) prin admiterea recursului, se schimbă sau se consolidează jurisprudența Curții Supreme de Justiție;

c) a fost admis neîntemeiat un apel introdus tardiv sau a fost respins ca fiind tardiv un apel depus în termen;

d) hotărârea sau decizia vizează drepturile persoanei care nu a fost atrasă în proces;

e) hotărârea sau decizia este arbitrară ori se bazează în mod determinant pe aprecierea vădit nerezonabilă a probelor;

f) instanța nu a fost compusă potrivit legii sau hotărârea a fost pronunțată cu încălcarea competenței jurisdicționale.

(2) Temeiurile menționate la alin.(1) lit.d)–f) pot fi invocate în recurs doar dacă au fost invocate în apel sau dacă încălcarea a avut loc în instanța de apel.

24. Art. 440 alin. (1), (2) din Codul de procedură civilă (în vigoare din 01 septembrie 2023):

„(1) În cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

(2) Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.”

MOTIVAREA INSTANȚEI

25. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție consideră oportun de a învedera că, prin Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare 18 august 2023, cu excepția art. IV, V pct. 1-9 și 11-16 și art. VII – 01 septembrie 2023, publicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 318-321 art. 570 din 18 august 2023, au fost introduse modificări în Codul de procedură civilă, inclusiv la capitolul XXXVIII – Recursul, secțiunea a 2-a, recursul împotriva actelor de dispoziție ale curților de apel.

26. În această consecvență, se deduce că admisibilitatea recursului depus de Gheorghe Sobieski-Camerzan, împotriva deciziei din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău, va fi examinată prin prisma temeiurilor stipulate în redacția art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare de la 01 septembrie 2023.

27. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că procedura admisibilității constă în verificarea faptului dacă motivele invocate în recurs se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 din Codul de procedură civilă (în redacția Legii nr. 246 din 31 iulie 2023, în vigoare de la 01 septembrie 2023).

28. Verificând motivele de casare, invocate în recurs de către Gheorghe Sobieski-Camerzan, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție atestă că acestea nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă, deoarece se referă la dezacordul recurentei cu soluția pronunțată de către instanța de apel și nu relevă existența temeiurilor de declarare a recursului ca fiind admisibil, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

29. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că recursurile exercitate conform Secțiunii a II-a au caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

30. Potrivit jurisprudenței CtEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, să posedă puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri.

31. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că recursul declarat de Gheorghe Sobieski-Camerzan, conține obiecții de fapt și de drept, similare celor expuse anterior în cadrul examinării cauzei, care au fost analizate de către instanța de apel, fiind apreciate corespunzător.

32. În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

33. Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează faptul că dezvoltarea recursului trebuie să cuprindă o motivare corespunzătoare, în sensul arătării cu claritate a acelor critici, care sunt de natură a învedera netemeinicia hotărârii și care se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (1) din Codul de procedură civilă. Nu este suficientă simpla expunere a circumstanțelor factice ale cauzei, fiind necesară motivarea recursului cu indicarea motivelor de netemeinicie pe care se bazează, precum și dezvoltarea lor. Motivarea recursului însemnând nu doar exprimarea nemulțumirii față de actul de dispoziție pronunțat în apel, ci expunerea tuturor motivelor pentru care, din punctul de vedere al părții, instanța a pronunțat o hotărâre neîntemeiată. Recursul nu se poate limita la o simplă indicare a textelor de lege, ci implică determinarea greșelilor imputate instanței de apel și o minimă argumentare a criticii în fapt și în drept, precum și indicarea probelor pe care se bazează aceste critici.

34. Drept urmare, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că argumentele invocate de către recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, și respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

35. În astfel de circumstanțe, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție concluzionează de a aprecia recursul declarat de Gheorghe Sobieski-Camerzan, ca fiind inadmisibil.

36. Ținând cont de cele expuse *supra* și în temeiul art. 431 alin. (1) și (2), art. 433 alin. (1) lit. a), 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă

COMPLETUL, CU UNANIMITATE DE VOTURI,

Declară inadmisibil recursul depus de Gheorghe Sobieski-Camerzan
împotriva deciziei din 05 decembrie 2023 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte

Stela Procopciuc

Judecători

Mariana Ursachi

Oxana Parfeni